

Eğitimciler İçin
DİSİPLİN SORUNLARINI
ÖNLEME VE ÇÖZME
Rehberi

Eğitimciler İçin Disiplin Sorunlarını nleme ve zme Rehberi

(Orijinal: The Educator's Guide to Preventing and Solving Discipline Problems)

Yazar:

Mark Boynton & Christine Boynton

Çevirmen:

Tülin Bykalkan

Redaktör:

Duygu Tekgl

Yayın Yönetmeni:

Defne Tokay

Tasarım:

Çađla Turgul

Dizgi:

Hüseyin Vatan

Baskı:

Acar Grup Basım Sanayi ve Ticari Yatırımlar A.Ő.

Orijinal Eser:  Association for Supervision and Curriculum Development 2005

Türkçe eviri:  SEV Matbaacılık ve Yayıncılık Eđitim Ticaret A.Ő. 2007

Telif yasaı gereği bu kitabın tüm Türkçe yayın hakları SEV Matbaacılık ve Yayıncılık Eđitim Ticaret A.Ő.'ne aittir. Tanıtım yazıları dıŐında, yayıncının izni olmaksızın hiçbir biçimde kullanılamaz ve çoğaltılamaz.

SEV Matbaacılık ve Yayıncılık Eđitim Ticaret A.Ő.
Mahir İz Cad., No. 17, B Blok, Kat 2, 34662,
Altunizade, Üsküdar, İstanbul
Telefon: + 90 216 474 23 43
Faks: + 90 216 474 23 45
www.redhouse.com.tr

Kütüphane Bilgi Kartı (CIP)

Boynton, Mark

Eğitimciler İçin Disiplin Sorunlarını nleme ve zme Rehberi

1. Eđitim 2. Okulda Disiplin

İstanbul, SEV-YAY 2007, 160 sayfa

ISBN: 978-975-8176-84-7

Eğitimciler İçin Disiplin Sorunlarını Önleme ve Çözme Rehberi

Giriş	5
Bölüm 1: Etkili Sınıf İçi Disiplinin En Önemli Öğeleri	7
1. Olumlu Öğretmen-Öğrenci İlişkileri Geliştirmek	11
2. Sınıf İçinde Kabul Edilebilir Davranış Parametrelerini Belirlemek	25
3. Gözlem Becerilerini Etkili Biçimde Kullanmak	34
4. Cezaların Uygulanması	38
Bölüm 2: Okulda Disiplin	41
5. Disiplin Felsefesi	45
6. Okulda Disiplin Sorunlarını Önleme Stratejileri	47
7. Okul Disiplin Cezaları	57
8. Kampusun Belirli Bölgelerine Yönelik Politikalar	69
Bölüm 3: Temel Disiplin Stratejileri	83
9. Öğretmen-Öğrenci İlişisine Dair Stratejiler	87
10. Kabul Edilebilir Davranış Parametrelerine Dair Stratejiler	91
11. Gözlem Becerisine Dair Stratejiler	95
12. Cezalara Dair Stratejiler	103
Bölüm 4: Zor Öğrenciler	107
13. Zor Öğrencilerle Baş Etmek	113
14. Ders Akışını Bozan Davranışlarla Baş Etmek	117
15. Ciddi Disiplin Olaylarıyla Baş Etmek	121
16. Öfke Yönetimi Sorunu Olan Öğrenciler	127
17. Karşıt Olma-Karşı Gelme Bozukluğu (KO-KGB) Olan Öğrenciler ..	131
18. Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB) Olan Öğrenciler ..	136
19. Zorba Öğrenciler	144
Sonsöz	151
Kaynakça	153
Dizin	155
Yazarlar Hakkında	159

Giriş

Bu kitabın konusu sınıf içinde ve okul ortamında etkili disiplin sistemleri geliştirmektir. Kitabın benimsediği etkili disiplin anlayışı, disiplin sorunları oluştuktan sonra disiplin sorunlarını giderme stratejileri geliştirmek yerine, sorunlar oluşmadan önlemeye yönelik yöntemler geliştirmektir. Bazen önlemenin de yeterli bir çözüm olmadığını bildiğimiz için, kitap disiplin sorunlarını önleme amaçlı yaklaşımların tek başına yeterli olmadığı durumlarda kullanılacak stratejileri de içermektedir.

Sınıfta ve okulda disiplinli bir ortamın bulunması, çalışanların moralini ve iş tatminini, ayrıca okul atmosferini etkileyen en önemli öğedir. Zehm ve Kottler'a (1993) göre, öğretmenlerin meslekleriyle ilgili en sık şikâyet ettikleri şey disiplin sorunlarıdır. Marzano (2003), halkın bir okulun başarılı olup olmadığını öğrenci davranışlarına bakarak değerlendirdiğini söyler. Bir okulun saygınlığını, sınıfta ve okul genelinde hâkim olan disiplin kadar etkileyen başka bir öğe yoktur. Hiç kimse kargaşa dolu, denetimden çıkmış bir sınıf veya okulda çalışmak istemez. Bu tür okullarda çalışan başarılı öğretmenler başka okullara tayin edilmeyi, veliler ise çocuklarını başka okullara nakletmeyi ister. Çok geçmeden öğretmenlerin okuldan ayrılışı, veli şikâyetleri ve sınav notlarındaki düşüşün birbirini takip ettiği bir kısır döngü oluşur.

Öğretmenler, öğrenci davranışlarının kendi denetimlerinde olduğuna inansalar da inanmasalar da haklıdır! Okuldaki tüm öğretmenler uygun davranış konusunda aynı beklentiler içinde olursa, etkili disiplin sistemleri kullanılırsa, bu sistemler öğrencilere öğretilirse ve öğrencilerden davranışları için hesap vermeleri beklenirse çoğu öğrenci uygun davranışlar sergileyecektir.

Sınıfta ve okulda etkili bir disiplin seviyeyi yakalamak ve bunun devamlılığını sağlamak, emek ister. Bu son derece önemli amaca erişebilmek için tüm okul çalışanlarının anlaması ve benimsemesi gereken belirli disiplin yaklaşımları ve öğeleri vardır. Bütün öğretmenlerin, düzenli bir sınıf ve okul ortamı kurmanın ilk adımının, öğrencilerle olumlu ilişkiler geliştirmek olduğuna inanmaları gerekir; zira öğrenciler, davranışlarıyla kendilerine saygı duyduğunu ve onları önemseydiğini gösteren büyükleri memnun etmeye çalışırlar. Öğrenciler söyleneni değil, öğretileni öğrendiklerinden, disiplin konusundaki beklentiler de müfredat konuları işlenir gibi öğretilmelidir. Ayrıca, disiplin kurallarına uymayan öğrenciler için, onların anlayabileceği, kolay, hemen uygulanabilecek çeşitli disiplin cezaları bulunmalıdır. Son olarak, anne babalar ve okul yöneticileri, öğrencileri davranışlarından sorumlu tutan öğretmenleri desteklemelidir.

Bu kitap, her öğretmen ve yöneticinin gerek sınıf içinde gerekse tüm okulda kullanabileceği disiplin stratejilerini açıklamayı amaçlıyor. Kitap, ilk olarak sınıf içi disiplin öğelerini irdeleyip ardından öğretmenler için yaygın geçerliliği olan teknikler ve okul genelinde disiplin sağlamak için uygulanabilecek yöntemler öneriyor.

Kitapta anlatılan stratejiler, tüm öğrencilere uygulanabilir, fakat davranışlarında “her iki yöne çekilebilen” öğrenciler ağırlıklı olarak göz önünde tutulmuştur. Tüm öğrenci nüfusunun % 15’ini oluşturan bu tür öğrenciler, okul veya sınıf içi disiplin uygulamalarından en fazla etkilenen öğrenci grubudur. Curwin ve Mendler (1988) her sınıf için geçerli olan 80-15-5 ilkesinden söz eder: Öğrencilerin % 80’i kurallara tutarlı bir biçimde uyar, % 15’i arada bir kurallara uymaz, % 5’i ise kuralları sık sık çiğner. İşte % 15’lik gruba dahil olan ve “her iki yöne çekilebilen” diye adlandırduğumuz, kuralları arada bir bozan öğrenciler ileride bizim, en iyi ya da en kötü davranışları sergileyen öğrencilerimiz olabilir. Bu öğrenciler öğretmenin tarzına ve beklentilerine bağlı olarak bir sınıf ortamında mükemmel davranıp bir başka sınıfta ise huzuru bozabilir. Başka bir deyişle, bu öğrencilerin davranışları öğretmenin davranışlarına ve tepkilerine göre biçimlenir. Bizim amacımız, öğretmenin bu öğrencilerin davranışlarını değiştirip sınıf ortamında olumlu bir değişiklik yaratmak için izleyebileceği davranış örneklerini çoğaltmaktır.

Kitaptaki kavramlar her seviyedeki öğrenciye uygun olsa da ilköğretim, ortaokul ve lise düzeyindeki öğrenciler arasında gelişim farklılıkları olduğunu biliyoruz. Öğretmenler, ilkeleri ve stratejileri farklı durumlara ve farklı sınıflara uyarlarken bu farklılıkları göz önünde bulundurmalıdır.

Kitabın son bölümünde özellikle zor öğrencilere; yani zorbalık taslayan, öfke yönetimi sorunu olan, karşıt olma-karşı gelme bozukluğu (KO-KGB) yaşayan ve dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu (DEHB) olan öğrencilere yönelik stratejiler sunuluyor. Curwin ve Mendler’in (1988) 80-15-5 ilkesinde geçen % 5’i bu tür öğrenciler oluşturuyor. Bu öğrenci grubu için, normalde “her iki yöne çekilebilen” öğrencilerde uygulanan yöntemlerden oldukça farklı strateji ve planlar gerekir. Kitabın son bölümünde önerilen teknikler “zor” olarak adlandırılan öğrencilere yönelik olmakla birlikte, tüm öğrenciler üzerinde de etkili bir biçimde uygulanabilir. Bu son bölümde sınıf düzenini bozan davranışlarla ve kural ihlalleriyle baş etme yolları da tartışılacaktır.

Her bölümün sonunda, o bölümde ele alınan önemli kavramları pekiştirmeyi amaçlayan sorular bulunmaktadır. Bu sorular bireysel çalışmalar için veya disiplin uygulamalarını gözden geçirmek için bir araya gelen öğretmenler arasında tartışma konusu olarak kullanılabilir.